

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ФІНАНСОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Крутько М.А., д-р екон. наук, доц.
Державний біотехнологічний університет

Наявність інституту місцевого самоврядування та його реальне і ефективне функціонування є однією із основ демократичного ладу у суспільстві. Виконання функцій територіальними органами місцевого самоврядування реалізує безпосередній принцип народовладдя, тобто влади народу на місцях, що забезпечує гарантування дотримання прав людини на участь в управлінні державними справами. В нинішніх умовах, які склалися та в яких перебуває Україна: нестабільна політична ситуація, економічна криза, слабка й недосконала правова система неможливо говорити про якісне функціонування інституту місцевого самоврядування, а отже й про існування демократизму в найкращих його іпостасях. Наразі гостро постають питання матеріально-фінансового, технічного, організаційно-правового забезпечення діяльності місцевих органів і дана проблематика є не достатньо висвітленою, а отже потребує детального дослідження та пошуку шляхів удосконалення функціонування механізму децентралізації публічної влади.

Трансформаційні перетворення в економіці нашої країни пов'язані з переходом до ринкових відносин системи господарювання, реформи видів власності та органів самоврядування [1, с. 88]. Геополітичне економічне визнання України у сучасній системі світогосподарських координат, на сьогоднішній день – одне з головних питань та проблем національного соціально-економічного розвитку. Це складна, багатоплоскова, структурна модель взаємопов'язаних явищ, яка містить політичний, історичний, соціокультурний, психоментальний та цивілізаційний фактори прояву та впливу [2, с. 218].

Реформа 2014 року стала відправною точкою в успішній деконцентрації публічної влади на муніципальний рівень. Завдяки цій реформі територіальні громади отримали широкі повноваження, а також фінансовий, матеріально-технічний та правовий інструментарій та серйозні можливості для забезпечення місцевого розвитку.

На нашу думку правильно буде почати з аналізу правового забезпечення функціонування інституту місцевого самоврядування, адже саме правове регулювання суспільних відносин є потужним інструментом держави завдяки якому відбувається вплив на суспільні процеси в середині країни, поведінку та свідомість людей.

Особливістю регулювання відносин в цій сфері є те, що органи місцевого самоврядування є самостійними при вирішенні питань місцевого значення, а отже вплив держави на такі відносини є вкрай опосередкованим, зведеним до мінімуму. Систему нормативно-правового регулювання місцевого самоврядування складають акти різного рівня: Основний закон, де визначено загальні конституційні засади місцевого самоврядування; спеціалізовані закони «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про органи самоорганізації населення», закони, що визначають порядок формування органів місцевого самоврядування – Виборчий кодекс, зокрема; та інші загальні законодавчі акти, положення яких стосуються органів місцевого самоврядування.

Отже, дослідивши інститут місцевого самоврядування в Україні можна дійти до висновку що місцеве самоврядування є найбільш ефективним механізмом реалізації безпосередньої демократії в державі. Організаційна і фінансова самостійність надають місцевим органам та посадовим особам певні гарантії виконання функцій на власний розсуд і ризик без втручання центральних органів державної влади у свою діяльність. Важливим питанням наразі є недосконалість правового регулювання управління та адміністрування на місцях, а саме неповна відповідність міжнародним стандартам місцевого самоврядування, визначених у головному міжнародному документі – Європейській хартії місцевого самоврядування. Також гостро стоїть питання неповного регулювання участі громад у вирішенні питань місцевого значення, що полягає у відсутності локального нормативного акту – статуту об'єднаної громади, який має колосальне значення бо забезпечує фактичну можливість громади реально користуватися наділеними повноваженнями та ефективно їх реалізовувати.

Інформаційні джерела:

1. Крутько М.А. Теоретичні засади розвитку інтеграційних процесів у вітчизняному агропромисловому комплексі. Актуальні проблеми сучасної науки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтава: ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», 2015. С. 88–90.

2. Крутько М.А. Ідентифікація інтеграції в соціально-економічному розвитку України. Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. 2016. № 174. С. 218–223.